

नोधा गौतमः। पवमानः सोमः। त्रिष्टुप्

साकमुक्षौ मर्जयन्त स्वसारो दश धीरस्य धीतयो धनुत्रीः।

हरिः पर्यद्रवज्जाः सूर्यस्य द्रोणं ननक्षे अत्यो न वाजी ॥ ९.०९३.०१

साकमुक्षः- युगपत्सिञ्चन्त्यः। स्वसारः- स्वतः सरणशीलाः। धीतयः- धारणाभूताः। धनुत्रीः- प्रेरयित्र्यः। दश- दशदिग्वर्तिन्य आपः मूलशक्तिधाराः। धीरस्य- धीरं सोमम्। मर्जयन्त- शोधयन्ति। हरिः- आकर्षको रसः। सूर्यस्य- आत्मसूर्यस्य। जाः- चिद्रश्मीन्। पर्यद्रवत्- परिसरति। अत्यो न वाजी- सुगतिरश्व इव। द्रोणम्- कलशं प्रतीकम्। ननक्षे- व्याप्नोति ॥१॥

सं मातृभिर्न शिशुर्वावशानो वृषा दधन्वे पुरुवारौ अद्भिः।

मर्यो न योषामभि निष्कृतं यन्सं गच्छते कलशं उस्त्रियाभिः ॥ ९.०९३.०२

मातृभिः- जननीभिः। वावशानः- कामयमानः। शिशुः- वत्सः। न- इव। वृषा- वर्षको रसः। पुरुवारः- बहुभिर्वरणीयः। अद्भिः- जीवोदकधाराभिः। सं दधन्वे- सन्धारयते। मर्यः- मनुष्यः। योषाम्- स्वप्रियाम्। न- इव। निष्कृतम्- स्वप्रतीकं संस्कृतं कलशं वा। अभि यन्- अभिगच्छन्। कलशे- प्रतीके भाजने वा। उस्त्रियाभिः- चिद्रश्मिभिर्गव्यैर्वा। सं गच्छते ॥२॥

उत प्र पिप्य ऊधरघ्न्याया इन्दुर्धाराभिः सचते सुमेधाः।

मूर्धानं गावः पयसा चमूष्मभि श्रीणन्ति वसुभिर्न नितैः ॥ ९.०९३.०३

उत- अपि च। प्र- प्रकर्षेण। पिप्ये- आप्यायति। अघ्न्यायाः ऊधः- मातृवात्सल्ययुक्तः। इन्दुः- क्लेदनशीलः सोमः। सुमेधाः- सुप्राज्ञः सन्। धाराभिः- तरङ्गैः। सचते- सङ्गच्छते। मूर्धानम्- मुख्यं सोमम्। गावः- चिद्रश्मयः। पयसा- स्वसारभूतज्ञानेन। चमूष्म- प्रतीकेषु भाजनेषु। नितैः- प्रक्षालितैः शुद्धैः। वसोभिः- वस्त्रैः। न- यथा तथा। अभि श्रीणन्ति- अभिमिश्रयन्ति ॥३॥

स नो देवेभिः पवमान रदेन्दौ रयिमश्विनं वावशानः ।

रथिरायतामुशती पुरंधिरस्मद्व्यशगा दावने वसूनाम् ॥ ९.०९३.०४

रथिरायताम्- रंहणशीलानाम् । वसूनाम्- संपदाम् । दावने- दानाय । उशती- कामयमाना ।
पुरन्धिः- पुरुधारणा । अस्मद्व्यक्- अस्मदभिमुखीभवतु ॥४॥

नू नो रयिमुप मास्व नृवन्तं पुनानो वाताप्यं विश्वचन्द्रम् ।

प्र वन्दितुरिन्दो तार्यायुः प्रातर्मक्षू धियावसुर्जगम्यात् ॥ ९.०९३.०५

नः- अस्मदर्थम् । नृवन्तम्- नेतृयुक्ताम् । वाताप्यम्- प्राणप्राप्याम् । विश्वचन्द्रम्- सर्वाह्लादिकाम् ।
रयिम्- संपदम् । पुनानः- पवमानः सन् । उप मास्व- उपनिर्मिमीष्व । इन्दो- क्लेदनशील रस ।
वन्दितुः- स्तोतुः । आयुः । प्र- प्रकर्षेण । तारि- वर्धितमस्तु । मक्षु- शीघ्रम् । धियावसुः-
मेधाधनः । प्रातः- प्रभाते । जगम्यात्- आगच्छेत् ॥५॥